

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตตำบลหนองแซง

อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

Improving the quality of life Development Fund Members of Thai women
empowerment Funds in Nong Saeng Sub-district,
Hankha District , Chainat Province

จารุณี มหาสงคราม วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง, และมยุรี รัตนเสริมพงศ์

Jarunee Mahasongkharm, Naruphol bubpachart, Waraporn Subruangthong,
and Mayuri Rattanasermpong

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Master of Public Administration Program, Thepsatri Rajabhat University.

E-mail: jalljarunee@gmail.com

Received August 11, 2021, & Revise September 17, 2021 & Accepted December 4, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 323 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.938 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับรายการจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสุขภาพกาย 2)ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านสุขภาพกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม 3)แนวทางในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท มี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate the quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province, 2) to study the problems and obstacles for improving the quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province, and 3) to propose guidelines for improving the quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province. The sample consisted of 323 members of Women's Role Development Fund in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province and 10 experts. The sample was selected using a purposive sampling method. Research instruments were a questionnaire with a reliability of 0.938 and a focus group discussion form. Data were analyzed using statistics to determine percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of this study indicated as follows: 1) The quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province was at a moderate level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was psychological health, followed by environment, social relations and physical health. 2) The problems and obstacles for improving the quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province were at a moderate level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was psychological health, followed by physical health, social relations and environment. 3) Four proposed guidelines for improving the quality of life of Women's Role Development Fund members in Nong Saeng Sub-district, Hankha District, Chainat Province included physical health, psychological health, social relations and environment.

Keywords: Quality of life, improving the quality of life, Thai Women Empowerment Funds, Member of Thai Women Empowerment Funds

1. บทนำ

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน บริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ. ศ. 2558 และข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีว่าด้วย การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 มีการใช้จ่ายเงินของกองทุนเป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้เงินประเภทเงินทุนหมุนเวียนและประเภทเงินอุดหนุนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 ผ่านกลไกการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ (อกส.อ.) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล และอาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน/ชุมชน ผลการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในทุกระดับผ่านกลไกต่างๆ การใช้จ่ายทั้งเงินทุนหมุนเวียนหรือแหล่งเงินทุนเป็นตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ฯ โดยตำบลหนองแซง มีหมู่บ้านจำนวน 20 หมู่บ้าน ปัจจุบัน มีสตรีที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปสมัครเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 1,682 คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน (Sara Smart Account Receivable Application, 2563: ออนไลน์) มีกลไกการขับเคลื่อนกองทุนฯ 2 ระดับ คือ ระดับหมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน จำนวน 20 คน มีบทบาทอำนาจหน้าที่ ประชาสัมพันธ์การรับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ให้คำปรึกษาในการเขียนโครงการของสมาชิกกองทุนฯ และระดับตำบล ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล จำนวน 9 คน ทำหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้องของโครงการของสมาชิกที่ยื่นขอกู้เงินเบื้องต้น ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสมาชิกและประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับกองทุน ฯ ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาของสมาชิกประสานส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนและสมาชิกในเขตพื้นที่ตำบล ฯ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท, 2559, หน้า 24) การขอกู้ยืมเงินโครงการเงินทุนหมุนเวียนของตำบลหนองแซง ได้มีสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ ตั้งแต่ปี 2556 จนถึง ปี 2563 แล้วจำนวน 101 โครงการ เป็นเงินทั้งสิ้น 7,940,000 บาท (เจ็ดล้านเก้าแสนสี่หมื่นบาทถ้วน) (Sara Smart Account Receivable Application, 2563 : ออนไลน์) ตำบลหนองแซงมีสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 1,682 คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน (Sara Smart Account Receivable Application, ออนไลน์, 4 ตุลาคม 2563) มีกลไกการขับเคลื่อนกองทุนฯ 2 ระดับ คือ ระดับหมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน จำนวน 20 คน มีบทบาท

อำนาจหน้าที่ ประชาสัมพันธ์การรับสมัครสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ให้คำปรึกษาในการเขียนโครงการของสมาชิกกองทุนฯ และระดับตำบล ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาลจำนวน 9 คน ทำหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้องของโครงการของสมาชิกที่ยื่นขอเงินเบื้องต้น ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสมาชิกและประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับกองทุนฯ ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาของสมาชิกประสานส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนและสมาชิกในเขตพื้นที่ตำบลฯ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท, 2559, หน้า 24)

จากการติดตามของคณะขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองแขงพบว่าสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีปัญหาเรื่องสุขภาพ มีโรคประจำตัวและขาดความมั่นใจในตนเอง เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุนจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดความมั่นใจในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเนื่องจากคิดว่าตนเองขาดความรู้ความสามารถไม่สามารถ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้นอกจากนี้ในฐานะสมาชิกในครอบครัวสตรียังมีฐานะที่เป็นรองจากบุรุษ ต้องพึ่งพิงบุรุษทั้งในการหารายได้และการใช้ชีวิต จึงทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการได้อย่างเต็มที่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสตรีทั้งด้านจิตใจ ด้านสุขภาพกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยคุณภาพชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์อันหมายถึงการมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองและความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม คุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 เป็นต้นมาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การยกระดับคุณภาพชีวิต คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลมีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม มีความเมตตาต่อบุคคลอื่น มีอาชีพและรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต เป็นการยกระดับตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงามลดปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีคุณค่าดังนี้ 1) ทำให้มีแนวทางในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น 2) กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น 3) ใช้ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และนำหลักการบริหารมาใช้ในการแก้ไข ปัญหา 4) ลดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาสังคม 5) อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน (สาธิต ทรัพย์รวงทอง และ วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง, 2564, หน้า 1)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท เพื่อให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิต

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิต และแนวทางที่จะอำนวยความสะดวก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ฯ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีใน เขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบล หนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

3. ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา มาลาอี (2547, น.19) ความหมายของคุณภาพชีวิต คือ ความเอื้อยงขององค์ประกอบ ภายในและภายนอกของมนุษย์ ด้านจิตใจ ความรู้ ความสามารถ อารมณ์ความรู้สึก และด้านร่างกาย คือ ความมีสุขภาพกายดี สภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตในสังคมดี ดังนั้นคุณภาพชีวิตที่ดี จึงเป็นชีวิตที่มี สุขภาพดี สุขใจ และปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและบริบทของสังคมได้ตามสภาวะ

เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ (2542, น. 293) คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่ เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ

องค์ประกอบคุณภาพชีวิต องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ, 2540, น.18-19) โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1. ด้านร่างกาย (Physical Domain) คือ การรับรู้สภาพทางร่างกายของประชาชน ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความรู้สึกสบายไม่เจ็บปวด ความสามารถในการจัดการความเจ็บปวดทางร่างกาย พละกำลังในการดำเนินชีวิต ความอิสระไม่ต้องพึ่งพา ผู้อื่น ความสามารถในการเคลื่อนไหวสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ สามารถทำงานได้ ไม่ต้องพึ่งยาหรือ การรักษาทางการแพทย์อื่น เป็นต้น 2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของ ประชาชน เช่น มีความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง ภาคภูมิใจในตนเอง รับรู้ภาพลักษณ์และความมั่นใจในตนเอง รับรู้ถึงความคิด ความจำ การตัดสินใจความสามารถในการเรียนรู้ต่าง ๆ รับรู้ถึงความหมายของชีวิต ทำให้ สามารถชนะอุปสรรคและดำเนินชีวิตได้ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) คือ การรับรู้

เรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือและการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การมีชีวิตอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต สิ่งแวดล้อมปราศจากมลพิษ การคมนาคมสะดวก การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การบริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่ามีโอกาสได้รับข้างสาร มีการฝึกทักษะต่าง ๆ มีกิจกรรมสันทนาการ และกิจกรรมในเวลาว่างได้

สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (2559) เป้าหมายหลักของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี คือ ให้สตรีมีความมั่นคงด้านรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี คือ 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรของสตรี 2. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรีในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีนำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพหรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ของสตรีและผู้ด้อยโอกาส อื่นๆในสังคม 3. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรีการสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรี และองค์กรของสตรี 4. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่นๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

อนรรฆ อีสเฮาะ (2562) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มี เพศ อายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ ด้านร่างกาย ควรส่งเสริมนโยบายเพิ่มลานกีฬา จัดหาเครื่องออกกำลังกายให้บริการประชาชน รวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ด้านจิตใจ ควรจัดให้มีจุดบริการให้คำปรึกษาเพิ่มช่องทางการจัดตั้งกลุ่มและการแสดงออกของกลุ่มต่างๆ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวหรืออาจสร้างกิจกรรมอื่น เพื่อให้ประชาชนลดความคิดในเรื่องเพศแล้วหันมาสนใจในเรื่องของส่วนรวม และด้านสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจหรือเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในภาพรวม

อรนิษฐ์ แสงทองสุข (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี ผลการวิจัย ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรีภาพรวมทุกด้าน ระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพร่างกายที่ดี และด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม, ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษา ระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวม มีคุณภาพชีวิต อยู่ ในระดับมาก แยกคุณภาพชีวิตออกเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก, ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก, ด้านการทำงาน อยู่ในระดับมาก, ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก, และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ระดับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แยกปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ออกเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด , ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด, และด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ณัฐวัฒน์ ชันโท (2562) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาภาพรวม ระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับระดับดี แยกคุณภาพชีวิตออกเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพกายในภาพรวมอยู่ในระดับดี, ด้านจิตใจ ภาพรวมอยู่ในระดับดี, ด้านสัมพันธภาพทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับดี และด้านสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับดี ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีเพศสถานภาพสมรส และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ปัญหาและอุปสรรค และเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอน้ำหนาว จังหวัดชัยนาท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.938 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรจากสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบลหนองแซง อำเภอน้ำหนาว จังหวัดชัยนาท รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,682 คน (Sara Smart Account Receivable Application, ออนไลน์, 2563) หากกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือ .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (กาสัถ เตชะชั้นหมาก, 2553, หน้า 93) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 คน

2. ประชากรจากผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประกอบด้วย คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด จำนวน 9 คน ออ.ส.อ. จำนวน 11 คน และหัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน หากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากผู้ที่มีผลงานการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด 1 คน อนุกรรมการและเลขานุการออ.ส.อ. 1 คน หัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล 8 คน รวมจำนวน 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งในสถานศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองแซง อำเภอน้ำหนาว จังหวัดชัยนาท จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตของสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มี 1 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแบบบันทึกชนิดคำถามปลายเปิด โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 คน ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล วันที่ 1 – 25 มีนาคม 2564 แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จากผู้ที่มีผลงานการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 10 คน บันทึกข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งที่กู้เงินกองทุนฯ จำนวนเงินกู้ที่ขออนุมัติกู้ยืม และความสามารถในการชำระหนี้เงินคืน วิเคราะห์โดยสถิติ การแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท โดยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ของเบสท์

3. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท โดยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ของเบสท์

4. การเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขต ตำบลหนองแขง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สรุปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับรายการจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านจิตใจ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีความภูมิใจในความสามารถตัวเอง รองลงมาคือ มีสุขภาพจิตใจที่ดี และมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่น่าอยู่ รองลงมาคือ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และได้รับการสนับสนุนความรู้ในการประกอบ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับรายการข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ดังนี้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและทำประโยชน์แก่สาธารณะ และเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐ และ4) ด้านสุขภาพกาย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สามารถทำงานประกอบอาชีพได้ รองลงมา คือ ได้รับการรักษาโรคตามความเหมาะสม และ ได้รับการตรวจสุขภาพทุกปี

2. ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านจิตใจ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาเรื่องจัดการกับความเศร้า และความกังวลรองลงมา คือ มีปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง และปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข 2) ด้านสุขภาพกาย พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาสุขภาพและอนามัย รองลงมา คือ มีปัญหาการนอนหลับไม่เพียงพอ และมีปัญหาสถานที่ในการออกกำลังกาย 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาในการช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และมีปัญหาไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อได้รับความเดือดร้อน และ4) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องการขาดช่องทางรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และมีปัญหาถูกรบกวนจากมลพิษต่าง ๆ

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นไปตามขอบข่ายของปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งประกอบด้วยประเด็นปัญหาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านสุขภาพกาย แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนฯ ด้านสุขภาพกาย มีแนวทาง ดังนี้

- 1.1) ให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ
- 1.2) ส่งเสริมการมีสุขปฏิบัติที่ดี และการมีสุขนิสัยที่ดีต่อสุขภาพ
- 1.3) เพิ่มช่องทางและโอกาสในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล
- 1.4) ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพ
- 1.5) การดูแลที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม
- 1.6) การส่งเสริมเรื่องการลงทุนด้านสุขภาพและประกันสังคมเพื่อสามารถช่วยเหลือดูแล

ตัวเองได้และเป็นประโยชน์ให้กับสังคม

2) ด้านจิตใจ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนฯ ด้านจิตใจ มีแนวทาง ดังนี้

- 2.1) สร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับสตรี ให้มองเห็นคุณค่าในตัวเอง
- 2.2) ส่งเสริมการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่สตรี
- 2.3) เพิ่มทักษะและจัดหางานให้เหมาะสม
- 2.4) เพื่อให้สตรีรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ในครอบครัว และในสังคม

3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนฯ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีแนวทาง ดังนี้

3.1) ประสานหน่วยงานต่างๆ คอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับสตรีที่ต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทุกๆ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสตรี เพื่อให้สตรีความรู้สึกระหนักถึงคุณค่าของการได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น และเกิดการตอบแทนสังคมด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยเช่นกัน

3.2) ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมทำงานอาสาสมัครสร้างพื้นที่แสดงออกที่สร้างคุณค่าและเกิดความยั่งยืนแก่สตรี ทำให้สตรีรู้สึกว่าพวกเขายังมีประโยชน์กับสังคม

4) ด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนฯ ด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวทาง ดังนี้

4.1) ประสานหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน จัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน

4.2) ส่งเสริมการจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย ลดการสร้างมลภาวะ เช่น การคัดแยกขยะ การรีไซเคิลขยะที่เหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

- 4.3) ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน

4.4) สร้างแหล่งอาหารที่ปลอดภัย

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอสว่าง จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมา อภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอสว่าง จังหวัดชัยนาท พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของ ในภาพรวมอยู่ในอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับคุณภาพชีวิต ด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก กองทุนมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้สมาชิกได้เข้าร่วม ทำให้มีความภูมิใจในความสามารถตัวเอง เกิดความรู้สึกว่าครอบครัวมีความสุข มีความอบอุ่น และมีสุขภาพจิตใจที่ดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ชันโท (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดี ระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สมาชิกยังถูกรบกวนจากมลพิษต่าง ๆ มีน้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ การเข้าถึงข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ มีจำกัด ได้รับการสนับสนุนความรู้ในการประกอบอาชีพยังไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562 : 48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอสว่าง จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพกับคนอื่นและยังต้องการความรู้เรื่องการจัดการแบบกลุ่ม พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีความเดือดร้อนตามกำลังซึ่งยังต้องอาศัยหน่วยงานภายนอกในการช่วยเหลือ สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีมีการส่งเสริมเรื่องการรักษาสุขภาพสมาชิกกองทุนให้มีสุขภาพดี มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพสมาชิกกองทุน แต่สมาชิกยังต้องการการเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขที่มากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรณิชฐ์ แสงทองสุข (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตมาก

2. ระดับปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอดงหลวง จังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับปัญหาและอุปสรรคด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สมาชิกยังมีความรู้สึกห่อเหี่ยว ซึมเศร้า รู้สึกชีวิตไม่มีคุณค่าขาดความรักความอบอุ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ชันโท (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ด้านจิตใจมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ระดับปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สมาชิกยังได้รับการดูแลเรื่องน้ำให้สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคในระดับหนึ่ง และยังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอกที่ทันต่อเหตุการณ์ ถึงแม้จะรู้สึกถึงการรบกวนจากมลพิษ และชีวิตไม่ปลอดภัยอยู่บ้าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ อีสเฮาะ (2562 : 48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ระดับปัญหาและอุปสรรคด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจาก สมาชิกสามารถไปหาหมอได้เมื่อมีการเจ็บป่วย แต่สถานที่ออกกำลังกายไม่เพียงพอ ประสบปัญหาโรคประจำตัวและขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ชันโท (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดี และระดับปัญหาและอุปสรรคด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สมาชิกรู้สึกว่าการช่วยเหลือกันไม่เพียงพอ แต่ปัญหาด้านโรคระบาดทำให้สมาชิกไม่รู้สึกอยากติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และไม่อยากร่วมกิจกรรมส่วนรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ (2561:82) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ระดับปัญหาและความต้องการด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแซง อำเภอดงหลวง จังหวัดชัยนาท ด้านจิตใจ ระดับปัญหาและอุปสรรคฯ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาเรื่องจัดการกับความเศร้า และความกังวลรอนลงมา คือ มีปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง และปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข แนวทางการพัฒนา ฯ คือ สร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับสตรี ให้มองเห็นคุณค่าในตัวเอง ส่งเสริมการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่สตรี เพิ่มทักษะและจัดหางานให้เหมาะสมทำให้สตรีมีศักยภาพด้านอาชีพ และส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้สตรีรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ในครอบครัวและในสังคม ด้านสุขภาพกาย ระดับปัญหาและอุปสรรค ฯ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาสุขภาพและอนามัย รอนลงมา คือ มีปัญหาการนอนหลับไม่เพียงพอ และมีปัญหาสถานที่ในการออกกำลังกาย แนวทางการพัฒนา ฯ คือ ให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ ส่งเสริมการ

มีสุขปฏิบัติที่ดี และการมีสุขนิสัยที่ดีต่อสุขภาพ เพิ่มช่องทางและโอกาสในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพ การดูแลที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม และการส่งเสริมเรื่องการลงทุนด้านสุขภาพและประกันสังคมเพื่อสามารถช่วยเหลือดูแลตัวเองได้และเป็นประโยชน์ให้กับสังคม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ระดับปัญหาและอุปสรรค ฯ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาในการช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และมีปัญหาไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อได้รับความเดือดร้อน แนวทางการพัฒนา ฯ คือ ประสานหน่วยงานต่างๆ คอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับสตรีที่ต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทุกๆ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสตรี เพื่อให้สตรีความรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าของการได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น และเกิดการตอบแทนสังคมด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยเช่นกัน ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมทำงานอาสาสมัครสร้างพื้นที่แสดงออกที่สร้างคุณค่าและเกิดความยั่งยืนแก่สตรี ทำให้สตรีรู้สึกว่าพวกเขายังมีประโยชน์กับสังคม จัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพให้แก่สมาชิกกองทุนฯ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มในสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาสตรีเพื่อช่วยเหลือสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ระดับปัญหาและอุปสรรค ฯ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ มีปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องการขาดช่องทางรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ และมีปัญหาถูกรบกวนจากมลพิษต่าง ๆ แนวทางการพัฒนา ฯ คือ ประสานหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันหาวิธีบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน และจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ส่งเสริมการจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย ลดการสร้างมลภาวะ เช่น การคัดแยกขยะ การใช้เชื้อเพลิงที่ปลอดภัยให้เกิดประโยชน์ จัดการพื้นที่ที่รบกวนเสียงต่อการพักผ่อนให้โล่งสะอาด จัดให้มีแสงสว่างตามมุมหรือพื้นที่ลับสายตาส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน สร้างแหล่งอาหารที่ปลอดภัย และส่งเสริมช่องทางเน็ตประชารัฐให้มีคุณภาพ มีจุดที่สามารถใช้บริการได้สะดวก

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วงสูงอายุทำให้การพัฒนาต้องได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมกับช่วงวัยและติดตามอย่างต่อเนื่อง กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบลหนองแขง ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายให้ผู้สตรีไทยทุกคน ทุกช่วงอายุมีสิทธิเป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีทุกคน

2. ควรมีการสนับสนุนให้สตรีสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือการบริการของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่สะดวกและหลากหลายช่องทาง

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. ด้านสุขภาพกาย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการออกกำลังกาย ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมเรื่องการออกกำลังกาย และให้ความสำคัญในการสร้างสถานที่ที่เหมาะสม สะดวก เข้าถึงง่ายสามารถให้สมาชิกสามารถใช้สถานที่ออกกำลังกายได้สะดวกและปลอดภัย ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ มีโรคประจำตัว ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมเรื่องการจัดอบรมให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ รวมถึงการรักษาสุขภาพให้มีสุขภาพแข็งแรงห่างไกลจากโรค

2. ด้านจิตใจ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รู้สึกพอใจในรูปร่างหน้าตาของตัวเอง ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมเรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพของของสมาชิก ปรับทัศนคติหรือสร้างความมั่นใจการมีคุณค่าในตัวเอง ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รู้สึกขาดความรักความอบอุ่น ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมเกิดความรักความสามัคคีในกลุ่มสมาชิกกองทุน ให้รู้สึกถึงการมีคุณค่าในตัวเอง และเป็นที่รักต่อคนรอบข้าง

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมเรื่อง และสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้กับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ การอยู่อยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันสังคมจึงจะเป็นสังคมแห่งความสุข ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รู้สึกว่าสังคมไม่น่าอยู่ ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์สังคมให้สังคมน่าอยู่มากขึ้น

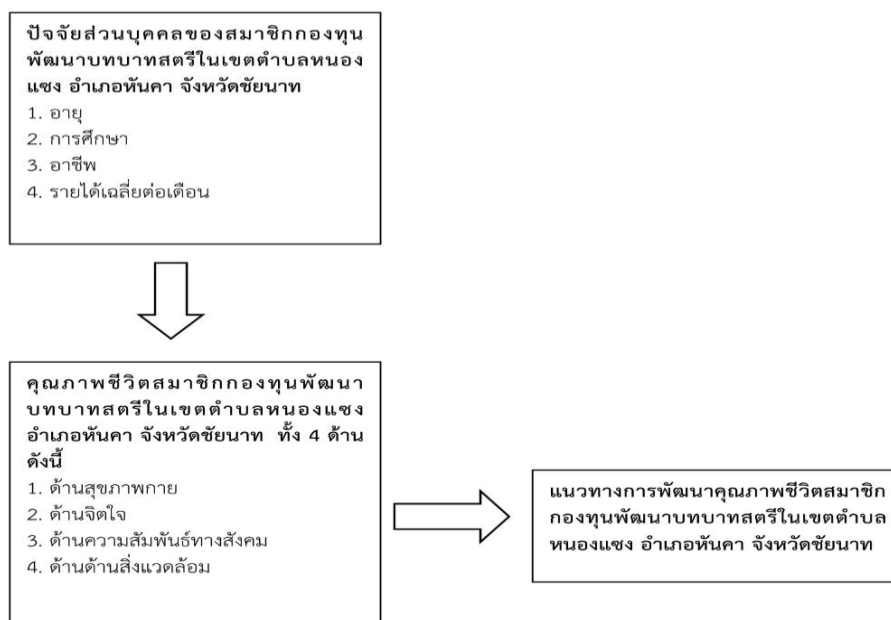
4. ด้านสิ่งแวดล้อม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ถูกรบกวนจากมลพิษต่าง ๆ ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พื้นที่ หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านมลพิษไม่ให้ส่งผลเสียต่อสุขภาพของสมาชิก ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิต ดังนั้นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีควรมีการเข้าไปสำรวจหรือสอบถามถึงปัญหาที่สร้างความรู้สึกไม่ปลอดภัยกับสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแล้วประสานหน่วยงานในท้องถิ่นร่วมกันแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองแขงต่อไป
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลอื่น เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองแขงต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ในครั้งนี้พบว่า คุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะสมาชิกกองทุนฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ซึ่งมีผลให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนฯ อยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะ และบริบทของสมาชิกกองทุนฯ ทั้ง 4 ด้าน ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม **ตั้งแผนภาพที่ 1** องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านสุขภาพจิต 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลหนองแขง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

8. เอกสารอ้างอิง

- กาสิก เตชะชนหมาก. (2553). หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2562). คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา (วิจัยปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564
http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930398.pdf
- เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2542). การสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง และวารภรณ์ ทรัพย์รวงทอง. (2563, กันยายน-ตุลาคม). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 8(5), 1764-1776.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). การศึกษาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. สืบค้น 31 กรกฎาคม 2564
<http://www.bps.moe.go.th/research/fulltext/QualityTeacher.pdf>
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2559). แนวทางการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนั ห รั บ จังหวัด. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรมการพัฒนาชุมชน: ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2562). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. สืบค้น 25 มกราคม 2564, จาก http://library.senate.go.th/document/Ext22984/22984829_0002.PDF
- สุกัญญา มาลาอี. (2547). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.
- สุวัฒน์ มหัตถินรัตน์กุล และคณะ. (2540). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกะเปอร์ จังหวัดสงขลา (ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์.
- อรนิษฐ์ แสงทองสุข. (2562). การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Sara Smart Account Receivable Application. (2563). รายชื่อสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
อำเภอหันคา. สืบค้น 22 กันยายน 2563,จาก http://164.115.23.70/Register/user_edit.php